

ارزیابی عملکرد برنامه هفتم پیشرفت تا پایان شهریور ۱۴۰۴:

فصل ۲۴ - تحول قضایی و حقوقی

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل:

۲۱۰۴۴

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: ارزیابی عملکرد برنامه هفتم پیشرفت تا پایان شهریور ۱۴۰۴: فصل ۲۴- تحول قضایی و حقوقی

نوع گزارش: طرح/لایحه □، نظارتی ■، راهبردی □، پیش‌نویس قانون □

نام دفتر: مطالعات حقوقی (گروه حقوق اقتصادی و مالیه عمومی)

تهیه و تدوین کنندگان: محمد برزگر خسروی و امیرحسین بامتی طوسی

ناظران علمی: احمد حکیم جوادی و جلیل محبی

اظهار نظر کنندگان: سید محسن علوی‌منش، سید میثم عظیمی، محمد شکوری، محمود رضایی،

حسین محمدی حسن‌آبادی

صفحه آرا: نرجس امیراحمدی

واژه‌های کلیدی:

۱. حقوق مالی

۲. مجلس شورای اسلامی

۳. حقوق برنامه‌ریزی

تاریخ شروع مطالعه: ۱۴۰۴/۶/۱

تاریخ انتشار: ۱۴۰۴/۷/۱۶

به نام خدا

فهرست مطالب

چکیده	۱
۱. مقدمه	۱
۲. نظارت بر اهداف کمی، اسناد تدوینی و اقدامات اجرایی فصل در یک نگاه	۲
۲-۱. وضعیت عملکرد اهداف کمی سال اول	۲
۲-۲. وضعیت اسناد تدوینی	۳
۲-۳. وضعیت اجرای احکام	۷
۳. نظارت بر فصل با نگاه به ابرچالش اصلی مورد هدف	۸
۳-۱. تبیین ابرچالشی که احکام فصل برای مقابله با آن تدوین و تصویب شده است.	۹
۳-۲. مرور اجمالی گزارش ناظران مربوطه و تحلیل حقوقی آنها	۱۰
الف) مرور اجمالی گزارش	۱۰
ب) موارد مهم تحلیل حقوقی	۱۱
۳-۳. ارزیابی تفصیلی فصل تحول قضایی و حقوقی قانون برنامه هفتم مبتنی بر گزارش ناظران	۱۲
۴. جمع‌بندی و ارائه پیشنهادات اصلاحی	۲۵
منابع و مآخذ	۲۶

فهرست جداول

جدول ۱. سابقه انتشار اهداف کمی فصل	۲
جدول ۲. وضعیت تحقق اهداف کمی فصل در سال اول	۲
جدول ۳. دلایل عدم تحقق اهداف کمی فصل در سال اول	۳
جدول ۴. ارزیابی کیفی اسناد تدوینی	۴
جدول ۵. نتایج امتیاز دهی ارزیابی کیفی اسناد تدوینی	۷
جدول ۶. وضعیت تحقق احکام فصل در سال اول	۷
جدول ۷. دلایل عدم تحقق کامل احکام فصل در سال اول	۸
جدول ۸. ارزیابی اهداف	۱۲
جدول ۹. ارزیابی احکام	۱۶

فهرست شکل‌ها

- شکل ۱. پیش‌بینی میزان تحقق اهداف کمی فصل در سال اول ۳
- شکل ۲. نمودار دلایل عدم تحقق اهداف کمی فصل در سال اول ۳
- شکل ۳. انطباق با قانون برنامه هفتم و سایر قوانین دائمی ۵
- شکل ۴. کارایی اقدامات پیش‌بینی شده برای نیل به اهداف ۵
- شکل ۵. تقسیم کار نهادی مناسب بین دستگاه‌های اجرایی ۶
- شکل ۶. تعویق در اتخاذ تصمیمات (احاله به آینده) ۶
- شکل ۷. امتیاز بندی اسناد تدوینی ۷
- شکل ۸. وضعیت تحقق احکام فصل در سال اول ۸

ارزیابی عملکرد برنامه هفتم پیشرفت تا پایان شهریور ۱۴۰۴: فصل ۲۴- تحول قضایی و حقوقی

[Doi: ۱۰,۲۲۰۳۴/report.mrc.۲۰۲۵,۱۴۰۴,۳۳,۷,۲۱۰۴۴](https://doi.org/10.22034/report.mrc.2025.1404.33.7.21044)

چکیده

یکی از نوآوری‌های قانون برنامه هفتم نسبت به قوانین برنامه سابق، تدوین سازوکار نظارت بر اجرای این قانون است. بر اساس بند (الف) ماده (۱۱۸) قانون برنامه هفتم پیشرفت، به منظور تأمین حسن اجرای این قانون، «شورای عالی راهبری برنامه»، تشکیل شده است. یکی از وظایف اصلی شورا، معرفی ناظران مالی و اجرایی به دستگاه‌های اصلی دارای تکلیف در قانون برنامه است. هریک از ناظران مکلف‌اند در حوزه مأموریت خود هر شش ماه یکبار، گزارشی از عملکرد دستگاه اجرایی در تحقق تکالیف برنامه به دبیرخانه شورای عالی راهبری برنامه ارائه کند. شورای عالی راهبری برنامه مکلف است در شهریورماه هر سال گزارش عملکرد اجرای این قانون را به مجلس تقدیم کند. گزارش مذکور پس از اعلام وصول بلافاصله مطابق با ترتیبات مندرج در ماده (۱۴۱) قانون آیین نامه داخلی مجلس متناسب با فصول گزارش برای بررسی به کمیسیون‌های ذی ربط و معاونت نظارت مجلس ارجاع می‌شود. کمیسیون‌های اصلی مکلفند پس از دریافت گزارش نسبت به بررسی آن اقدام و ظرف بیست روز گزارش خود را به کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات ارائه نمایند.

فصل بیست و چهارم با عنوان «تحول قضائی و حقوقی» شامل «مواد ۱۱۲ تا ۱۱۷» است. این فصل شامل احکامی ناظر بر تحول قضایی و حقوقی است که بیش از هر نهادی، قوه قضائیه متولی تحقق آن محسوب می‌شود.

بررسی اهداف کمی مندرج در این فصل نشان می‌دهد که پیچیدگی و زمان‌بر بودن فرایندهای اداری، اعتبار ناکافی یا عدم پیش‌بینی اعتبار در بودجه سنواتی، محدودیت زمانی برای تحقق اهداف، عدم همکاری دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط و عدم وجود زیرساخت ارائه خدمات الکترونیک در زمره دلایلی است که تحقق سنج‌های عملکردی را با مشکلاتی مواجه کرده است. بر اساس گزارش ناظران اجرایی، ۶۴ درصد از اهداف مندرج در این فصل به‌طور کامل محقق شده و ۱۴ درصد دیگر نیز تا حد زیادی پیشرفت داشته است. این امر نشان می‌دهد که دستگاه قضایی و سایر نهادهای متولی در مسیر تحقق تحول قضایی و حقوقی چه اقداماتی انجام داده‌اند. باین‌حال، تحقق کامل این تحول مستلزم استمرار نظارت دقیق و مسئولانه نهادهای ذی‌ربط و همچنین پیش‌بینی و تأمین منابع مالی کافی برای اجرای مؤثر احکام و اهداف مقرر در این فصل است.

۱. مقدمه

تحول قضایی به‌عنوان یکی از ارکان اساسی تحقق نظام اقتصادی مترقی، نقش تعیین‌کننده‌ای در ایجاد بسترهای حقوقی و قضایی شفاف، کارآمد و عادلانه دارد؛ زیرا با افزایش اعتماد عمومی و حمایت مؤثر از حقوق مالکیت و سرمایه‌گذاری، زمینه رشد پایدار اقتصادی، تحقق عدالت و توسعه متوازن را فراهم می‌سازد. از این‌رو، بررسی فصل بیست و چهارم قانون برنامه

پنج‌ساله هفتم پیشرفت، با توجه به نقش آن در تبیین سیاست‌ها و الزامات مرتبط با تحول قضایی و تأثیر مستقیم آن بر تحقق اهداف قانون برنامه هفتم، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است؛ زیرا این فصل می‌تواند چهارچوب لازم برای بهبود کارآمدی نظام قضایی، ارتقای شفافیت و حمایت از امنیت اقتصادی را فراهم آورد.

در این نوشتار تلاش شده است تا گزارش ناظران اجرایی و مالی در کنار اهداف و احکام مندرج در فصل بیست و چهارم قانون برنامه هفتم پیشرفت مورد ارزیابی و تطبیق قرار گیرد؛ بدین منظور، با بهره‌گیری از ابزارهای آماری و اصول حقوقی، میزان بهبود یا عدم بهبود نظام حقوقی و قضایی کشور بر اساس شاخص‌ها و سنجه‌های عملکردی درج‌شده در جدول این فصل مورد تحلیل و سنجش واقع شده است.

۲. نظارت بر اهداف کمی، اسناد تدوینی و اقدامات اجرایی فصل در یک نگاه

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی در راستای نظارت بر عملکرد برنامه هفتم پیشرفت، احکام آن قانون را در سه دسته اهداف کمی، اسناد تدوینی و اقدامات اجرایی مورد ارزیابی قرار داده است که تصویر کلی نتایج ارزیابی فصل تحول قضایی و حقوقی قانون در قالب جداول و نمودارهای ذیل ارائه می‌شود.

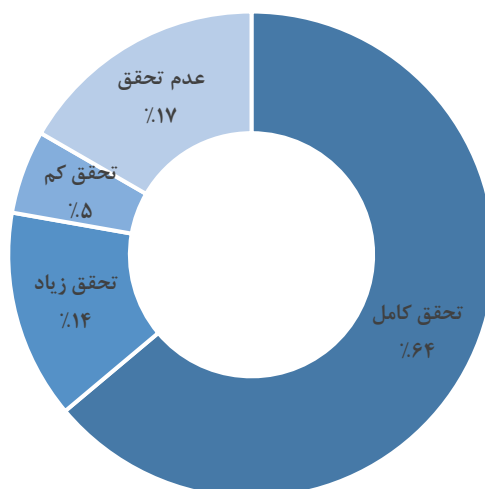
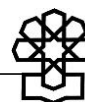
۲-۱. وضعیت عملکرد اهداف کمی سال اول

جدول ۱. سابقه انتشار اهداف کمی فصل

فصل	دارد	ندارد
فصل ۲۴- تحول قضائی و حقوقی	۰	۳۸

جدول ۲. وضعیت تحقق اهداف کمی فصل در سال اول

عدم تحقق	تحقق کم	تحقق زیاد	تحقق کامل
۶	۲	۵	۲۳

شکل ۱. پیش‌بینی میزان تحقق اهداف کمی فصل در سال اول

جدول ۳. دلایل عدم تحقق اهداف کمی فصل در سال اول

کمبود منابع مالی	فقدان توان کارشناسی	زمان‌بندی نامناسب	تداخل با سایر اهداف
۵	۳	۳	۰
۴۵٪	۲۷٪	۲۷٪	۰٪

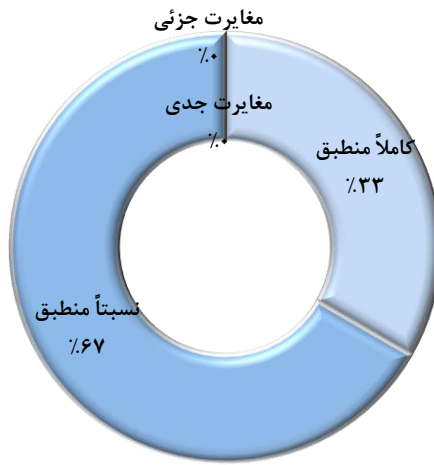
شکل ۲. نمودار دلایل عدم تحقق اهداف کمی فصل در سال اول

۲-۲. وضعیت اسناد تدوینی

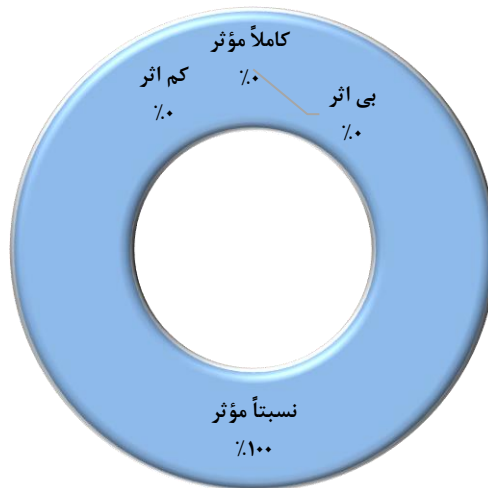
به‌طور کلی شش سند مرتبط با فصل تحول قضایی و حقوقی - از زمان لازم‌الاجرا شدن قانون برنامه هفتم پیشرفت تا زمان انتشار این گزارش - تدوین گردیده است که در ادامه جداول و نمودارهای مرتبط با ارزیابی کیفی اسناد تدوینی درج گردیده است:

جدول ۴. ارزیابی کیفی اسناد تدوینی

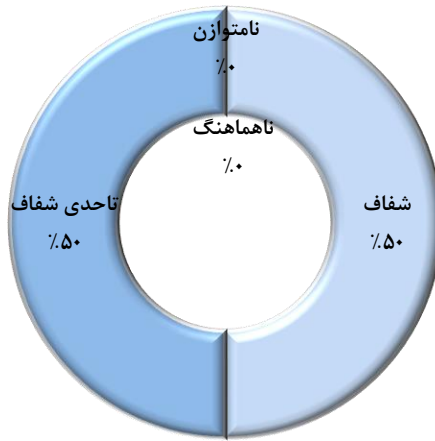
انطباق با قانون برنامه هفتم و سایر قوانین دائمی	
۲	کاملاً منطبق
۴	نسبتاً منطبق
۰	مغایرت جزئی
۰	مغایرت جدی
کارایی اقدامات پیش‌بینی شده برای نیل به اهداف	
۰	کاملاً مؤثر
۶	نسبتاً مؤثر
۰	کم‌اثر
۰	بی‌اثر
تقسیم کار نهادی مناسب بین دستگاه‌های اجرایی	
۳	شفاف
۳	تأحدی شفاف
۰	نامتوازن
۰	ناهماهنگ
تعویق در اتخاذ تصمیمات (حاله به آینده)	
۱	بدون تعویق
۵	تعویق جزئی
۰	تعویق مهم
۰	تعویق گسترده

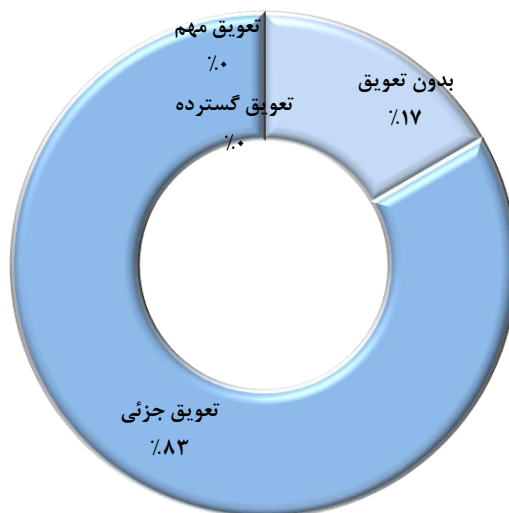
شکل ۳. انطباق با قانون برنامه هفتم و سایر قوانین دائمی

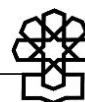
شکل ۴. کارایی اقدامات پیش‌بینی شده برای نیل به اهداف

شکل ۵. تقسیم کار نهادی مناسب بین دستگاه‌های اجرایی

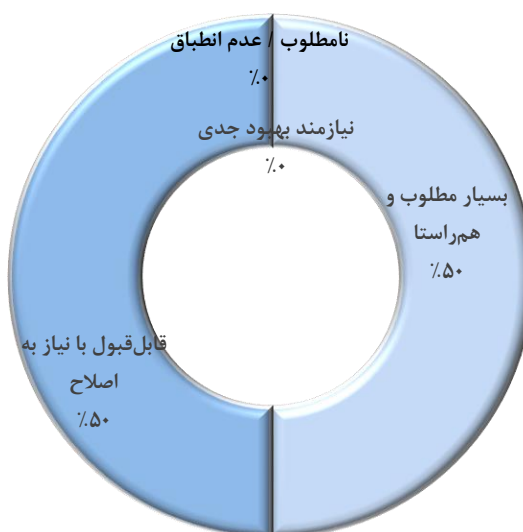

شکل ۶. تعویق در اتخاذ تصمیمات (احاله به آینده)

جدول ۵. نتایج امتیاز دهی ارزیابی کیفی اسناد تدوینی

۳	بسیار مطلوب و همراستا	امتیازبندی اسناد تدوینی
۳	قابل قبول با نیاز به اصلاح	
۰	نیازمند بهبود جدی	
۰	نامطلوب / عدم انطباق	

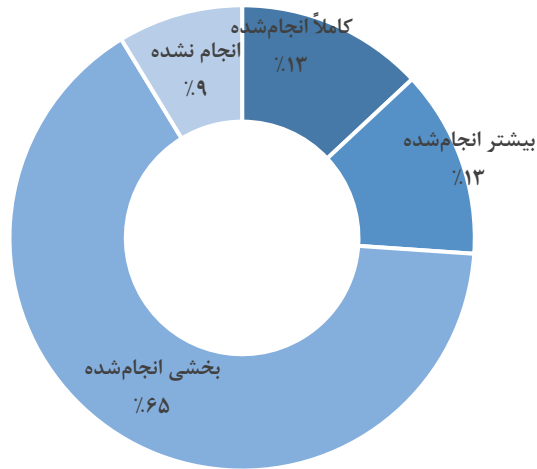

شکل ۷. امتیاز بندی اسناد تدوینی

۲-۳. وضعیت اجرای احکام

جدول ۶. وضعیت تحقق احکام فصل در سال اول

انجام نشده	بخشی انجام شده	بیشتر انجام شده	کاملاً انجام شده
۲	۱۵	۳	۳
۸.۷۰٪	۶۵.۲۲٪	۱۳.۰۴٪	۱۳.۰۴٪

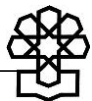
شکل ۸. وضعیت تحقق احکام فصل در سال اول

جدول ۷. دلایل عدم تحقق کامل احکام فصل در سال اول

درصد	تعداد	دلایل عدم تحقق کامل
۸.۷۰٪	۲	عدم پیش‌بینی منابع مالی در بودجه
۱۳.۰۴٪	۳	کمبود اراده یا توان مدیریتی
۳۴.۷۸٪	۸	نیازمند آیین‌نامه یا سایر مقررات
۰٪	۰	وابسته به سایر احکام برنامه
۸.۷۰٪	۲	زمان‌بندی آن نرسیده
۴.۳۵٪	۱	اجرای نامناسب
۳۰.۴۳٪	۷	سایر موارد

۳. نظارت بر فصل با نگاه به ابرچالش اصلی مورد هدف

از آنجایی که فصل تحول قضایی و حقوقی ناظر بر قوه قضائیه است به حدود صلاحیت و اختیارات قوه قضائیه در قانون اساسی اشاره می‌شود. طبق اصل (۶۱) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، «اعمال قوه قضائیه به وسیله دادگاه‌های دادگستری است که باید طبق موازین اسلامی تشکیل شود و به حل و فصل دعاوی و حفظ حقوق عمومی و گسترش و اجرای عدالت و اقامه حدود الهی بپردازد». در قانون اساسی استقلال قوه قضائیه از دو جهت «استقلال نهادی این قوه» و «استقلال دادگاه» مورد توجه است.

طبق صدر اصل (۱۵۶)، «قوه قضائیه قوه‌ای است مستقل که پشتیبان حقوق فردی و اجتماعی و مسئول تحقق بخشیدن به عدالت و عهده‌دار وظایف زیر است:

۱. رسیدگی و صدور حکم در مورد تظلمات، تعدیات، شکایات، حل‌وفصل دعاوی و رفع خصومات و اخذ تصمیم و اقدام لازم در آن قسمت از امور حسبیه، که قانون معین می‌کند.
  ۲. احیای حقوق عامه و گسترش عدل و آزادی‌های مشروع.
  ۳. نظارت بر حسن اجرای قوانین.
  ۴. کشف جرم و تعقیب مجازات و تعزیر مجرمین و اجرای حدود و مقررات مدون جزایی اسلام.
  ۵. اقدام مناسب برای پیشگیری از وقوع جرم و اصلاح مجرمین.
- در این فصل تلاش می‌شود تا ضمن تبیین چرایی تدوین احکام مندرج در فصل تحول قضایی و حقوقی، گزارش ناظران نیز مرور و تحلیل شود.

۱-۳. تبیین ابرچالشی که احکام فصل برای مقابله با آن تدوین و تصویب شده است.

سال آخر سند تحول قضایی مصوب ۱۳۹۹ رئیس قوه قضائیه، یعنی سال ۱۴۰۲، با تدوین و تصویب برنامه هفتم مصادف شد و در بند «۲۶» سیاست‌های کلی برنامه هفتم، بر روزآمدسازی سند تحول قضایی و اجرای آن با تأکید بر محورهای مشخصی تصریح گردید. همین مسئله منجر به لحاظ شدن سند قوه قضائیه در برنامه هفتم می‌شود. از سوی دیگر، سند تحول و تعالی قوه قضائیه مصوب ۱۴۰۳ رئیس قوه قضائیه نیز، در کنار قانون برنامه هفتم، تدوین و ابلاغ شده است.

تحقق اهداف و وظایف قوه قضائیه نیازمند برنامه‌ریزی است. ابرچالش نهاد قضا در کشور، عدم تحول قضایی و حقوقی برنامه‌ریزی شده منسجم قانونی، به نظر می‌رسد. قرینه درستی این ادعا این است که تنها بند قضایی سیاست کلی برنامه هفتم به این امر اختصاص یافته است. بند «۲۶» سیاست‌های کلی برنامه پنج‌ساله هفتم ابلاغی ۱۴۰۱/۶/۲۰ مقام معظم رهبری ذیل عنوان «اداری، حقوقی و قضایی» قرار دارد و اشعار می‌دارد:

«روزآمدسازی سند تحول قضایی و اجرای آن با تأکید بر:

- پیشگیری از وقوع جرم و دعاوی،
- هوشمندسازی فرایندها و بهره‌گیری از فناوری‌های نوین در ارائه خدمات قضایی،
- اجرای ۱۰۰ درصدی حد نگار،
- حمایت حقوقی و قضایی از سرمایه‌گذاری، امنیت اقتصادی و بهبود محیط کسب‌وکار،
- استفاده از ظرفیت‌های مردمی و توسعه روش‌های مشارکتی و غیرقضایی در حل‌وفصل دعاوی،
- تقویت و تثبیت سهم قوه قضائیه از منابع بودجه عمومی دولت و تأمین نیازهای مالی و استخدامی قوه قضائیه،
- بالابردن سطح علمی و شایستگی اخلاقی ضابطان دادگستری،
- بازنگری در قوانین در جهت کاهش عناوین جرائم و کاهش استفاده از مجازات زندان.»

بند «۲۶» مزبور قابل تفکیک به ۲۳ حکم جزئی مشخص است. [۱] جهت تحقق بند ۲۶، احکام و اهدافی در قانون برنامه هفتم تعبیه شده است که بر اساس ارزیابی سازمان برنامه و بودجه کشور، مشتمل بر ۱۷۳ حکم است (پیوست نامه کمیسیون قضائی

و حقوقی به مرکز پژوهش‌های مجلس به شماره ۹۱۱۴ مورخ ۱۴۰۴/۷/۱۲ که تحقق هر یک از اهداف کمی به‌عنوان یک حکم، لحاظ شده است.

۲-۳. مرور اجمالی گزارش ناظران مربوطه و تحلیل حقوقی آنها

الف) مرور اجمالی گزارش

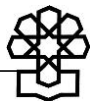
بر اساس مفاد بند (الف) ماده (۱۱۸) قانون برنامه هفتم پیشرفت، به‌منظور تأمین حسن اجرای قانون و در راستای هماهنگ نمودن فعالیت دستگاه‌های اجرایی، «شورای عالی راهبری برنامه»، با مسئولیت معاون اول رئیس‌جمهور، مرکب از رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور (دبیرشورا)، وزیر امور اقتصادی و دارایی و وزرای که رئیس کمیسیون‌های دائمی هیئت دولت هستند و رئیس کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی (به‌عنوان ناظر) تشکیل گردیده است. وظیفه دبیرخانه «شورای عالی راهبری برنامه» نیز بر عهده سازمان برنامه و بودجه کشور می‌باشد. یکی از وظایف اصلی شورا، معرفی ناظران مالی و اجرایی به دستگاه‌های اصلی دارای تکلیف در قانون برنامه است که این مهم در تاریخ ۱۴۰۳/۱۰/۱۹ انجام شده و ناظران مالی و اجرایی در دستگاه‌های مشمول استقرار یافته‌اند.

مطابق قانون هریک از ناظران مالی و اجرایی مکلف‌اند در حوزه مأموریت خود هر شش ماه یکبار، گزارشی از عملکرد دستگاه اجرایی در تحقق تکالیف برنامه و موانع پیشرو در عدم تحقق این تکالیف را به دبیرخانه شورای عالی راهبری برنامه ارائه نماید. فصل بیست و چهارم با عنوان «تحول قضائی و حقوقی» شامل «مواد ۱۱۲ تا ۱۱۷» است. این فصل شامل احکامی ناظر بر تحول قضایی و حقوقی است که بیش از هر نهادی، قوه قضائیه متولی تحقق آن محسوب می‌شود.

به‌طور کلی، (۴۰) سنجه عملکردی یا هدف کمی در این فصل پیش‌بینی شده است. در این گزارش، پیچیدگی و زمان‌بر بودن فرایندهای اداری، اعتبار ناکافی یا عدم پیش‌بینی اعتبار در بودجه سنواتی، محدودیت زمانی برای تحقق اهداف، عدم همکاری دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط و عدم وجود زیرساخت ارائه خدمات الکترونیک به‌عنوان دلایل عدم تحقق اهداف کمی ذکر شده است. همچنین، در احکام مندرج در این فصل، تهیه (۵) آیین‌نامه و (۱) دستورالعمل تعیین تکلیف شده است. همچنین تأکید گزارش بر این نکته است که مهم‌ترین پیشران در اجرای بعضی از احکام تکلیفی مندرج در فصل بیست و چهارم، مسئله بودجه است که در احکام تکلیفی می‌بایست مدنظر قرار گیرد.

در رابطه با سنجه‌های عملکردی مربوط به ماده ۱۱۲ قانون برنامه هفتم پیشرفت باید گفت که از میان ۴۰ سنجه عملکردی مربوط به ماده ۱۱۲ قانون برنامه هفتم پیشرفت، ۱۲ سنجه نسبت به هدف کمی سالانه تحقق ۱۰۰ درصدی، ۳ سنجه نسبت به هدف کمی سالانه تحقق ۵۰ تا ۹۹ درصدی، ۳ سنجه نسبت به هدف کمی سالانه تحقق زیر پنجاه درصد و ۹ سنجه تحقق بیش از ۱۰۰ درصد داشته‌اند. دو سنجه نیز دارای عملکرد منفی نسبت به تحقق هدف سالانه می‌باشند. تعداد ۵ سنجه نیز با توجه به هدف سالانه عملکرد خاصی ندارد. در خصوص سنجه افزایش تعداد قاضی و کارمند دادگستری نسبت به سال اول برنامه باید گفت این سنجه بنا به ماهیت به دو قسمت قاضی و کارمند تقسیم شده که در رابطه با قاضی درصد تحقق ۵۳ درصدی و در خصوص افزایش تعداد کارمند درصد تحقق ۹ درصد می‌باشد که هرکدام به تفکیک در گزارش عملکرد سنجه‌ای برنامه گزارش شده است.

در رابطه با علل عدم تحقق اهداف سالانه در سنجه‌های عملکردی موارد زیر قابل تأمل است:

- عملکرد منفی: خارج از کنترل بودن سنجه عملکردی و تأثیرپذیری ۱۰۰ درصدی از عوامل بیرون دستگاهی؛
- عملکرد صفر درصد: ضعف در داده‌های آماری مراجع شبه قضایی، نیازمندی به سامانه الکترونیکی، نیازمندی به مجوز (از جمله مجوزهای مرتبط با جذب نیرو)؛
- عملکرد زیر پنجاه درصد: محقق نشدن سنجه مؤثر بر سنجه عملکردی، محدودیت بودجه‌ای، عدم تخصیص به موقع بودجه، زمان بر بودن برگزاری مناقصه‌ها (برای نمونه مناقصه در ساخت مراکز پزشکی قانونی)، زمان بر بودن اجرای فرایند مورد نظر؛
- عملکرد پنجاه تا نود و نه درصد: عدم تخصیص به موقع بودجه، زمان بر بودن اجرای فرایند مورد نظر، زمان بر بودن فرایند برگزاری مناقصه‌ها (برای نمونه مناقصه در ساخت مراکز پزشکی قانونی).

ب) موارد مهم تحلیل حقوقی

مرور مفاد مندرج در گزارش ناظران اجرایی و مالی مؤید نکاتی است که درج آن در این نوشتار حائز اهمیت است. نخستین مورد آن است که در گزارش مذکور، ناظر با ذکر دلایلی از خود سلب مسئولیت کرده است: «با عنایت به معارفه دیرهنگام ناظر اجرایی و محدودیت زمانی (کمتر از دو ماه)، مسئولیت صحت اطلاعات مربوط به عملکرد احکام برنامه هفتم پیشرفت با دستگاه اجرایی می‌باشد.» این در حالی است که مبنای تعیین ناظر برای هر دستگاه اجرایی، صحت‌سنجی و راستی‌آزمایی اسناد، مدارک و ادله‌ای است که مستند به آنها، دستگاه مربوطه مدعی است که در سال اول برنامه به وظایف محوله عمل کرده است. تبصره (۲) بند «الف» ماده (۱۱۸) مؤید همین نکته است. بنابراین، یکی از ابهاماتی که به گزارش ناظران محترم وارد است، پاسخ به این سؤال است که باتوجه به نکته مذکور، تا چه اندازه گزارش‌های واصله می‌تواند قابل اتکا باشد.

علاوه بر این مورد که یک مسئله بنیادین محسوب می‌شود، در گزارش و جداول با مواردی مواجه می‌شویم که واجد ابهاماتی است که نیازمند توضیح و تبیین از سوی ناظر محترم و یا دستگاه ذی‌ربط می‌باشد. برای نمونه، نسبت آرای اجرا نشده دیوان عدالت اداری به کل آرا در سال ۱۴۰۲، (۴۳) درصد بوده و هدف کمی مشخص شده در سال ۱۴۰۳، (۴۰) درصد تعیین شده است. به عبارتی دیگر، (۳) درصد کاهش در سنجه عملکردی مذکور به‌عنوان هدف سال ۱۴۰۳ در نظر گرفته شده است. در عمل، این هدف کمی (۷) درصد کاهش را تجربه کرده است و این بدان معنا است که سنجه مذکور بهبودی بیش از ۲۰۰ درصد داشته است. این در حالی است که در گزارش درصد تحقق منفی (۳۳) درج شده است. لذا به نظر می‌رسد در این خصوص دقت لازم مبذول نشده است.

همچنین، اگرچه قانون‌گذار به موجب جزء (۲۰) ماده (۱۱۹) قانون برنامه پنجساله هفتم پیشرفت، دستگاه اجرائی را مکلف به تکمیل برش سالانه جداول برنامه کرده است لکن در مواردی به صورت مشهود مشاهده می‌شود که مبنای متقن برای تعیین سهم هر سال وجود ندارد. به‌عنوان نمونه، شکست سالانه سنجه عملکردی «نسبت مساحت حدنگاری شده اراضی کشاورزی به مساحت کل اراضی کشاورزی» برای سال‌های ۱۴۰۳ تا ۱۴۰۷ به ترتیب ۲۶، ۴، ۶، ۶، ۸ در نظر گرفته شده است. حال سؤال این است که برای دستگاه متولی این امر، در سال اول (۲۶) درصد هدف کمی در نظر گرفته شده است و سپس در سال ۱۴۰۴ این رقم به یکباره به هدف (۴) درصد می‌رسد که منطقی نیست. اساساً تعیین برش سالانه به این نحو گویای فقدان مبنای هدف‌گذاری سالانه در برخی موضوعات به حساب می‌آید.

در مواردی نیز، دلایل ذکر شده فاقد دلالت منطقی است. برای مثال، درصد تحقق سنجۀ عملکردی «میزان ابلاغ ممنوع‌الخروجی» مندرج در ردیف (۱۸) گزارش ناظر اجرایی، صفر بوده است. دلیل عدم تحقق نیز عدم همکاری دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط تعیین شده است. این در حالی است که تنها مرجع صدور قرار ممنوعیت خروج از کشور دستگاه قضایی می‌باشد. بنابراین دلیل ذکر شده موجه به نظر نمی‌رسد.

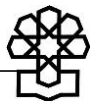
صرف‌نظر از موارد فوق، به‌عنوان نکته پایانی باید ذکر کرد که اولاً عدم توجه مسئولیت صحت گزارش‌های فوق به ناظر عملاً منجر به خوداظهاری شده و با اصل وجود ناظر، در تعارض است. ثانیاً پیشنهاد سازمان برنامه‌بودجه مبنی بر حذف حکم مندرج در تبصره (۲) ماده (۱۱۸) برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت (غیرقابل تمدید بودن حکم ناظر سالانه) فاقد وجهت حقوقی است و با مبانی و اصول حقوقی در تعارض است.

۳-۳. ارزیابی تفصیلی فصل تحول قضایی و حقوقی قانون برنامه هفتم مبتنی بر گزارش ناظران

فصل ۲۴ قانون برنامه هفتم با عنوان تحول قضایی و حقوقی، مشتمل بر اهداف و احکام است که ارزیابی آن به شرح ذیل است:

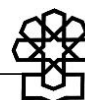
جدول ۸. ارزیابی اهداف

موضوع	هدف کمی سال اول	واحد متعارف	تحقق سال اول	دلایل عدم تحقق سال اول	توضیحات
کاهش زمان رسیدگی	۲	درصد	تحقق کامل		این گزارش مبتنی بر اظهار دستگاه اجرایی تکمیل شده لکن ناظر اجرایی نسبت به راستی آزمایشی آن اقدام نکرده است.
نسبت ابلاغ الکترونیک اوراق مراجع غیرقضایی که نتیجه تصمیمات، آرا و دستوراتشان مطابق قوانین یا مقررات باید به ذی‌نفع ابلاغ شود به کل اوراق ابلاغی	۲	درصد	ناممکن	فقدان توان کارشناسی	دلیل عدم تحقق، فقدان بستر قانونی برای الزام همه اشخاص به داشتن کد ثنا است.
نسبت آرای اجراننشده دیوان عدالت اداری به کل آرا	۴۰	درصد	تحقق کامل		این گزارش مبتنی بر اظهار دستگاه اجرایی تکمیل شده لکن ناظر اجرایی نسبت به راستی آزمایشی آن اقدام نکرده است. تبصره ماده ۱۱۱ و ماده ۱۱۵ قانون دیوان عدالت اداری، مبنای این شاخص به نظر می‌رسند. به دلیل مشخص نبودن بازه زمانی عدم اجرا پس از صدور حکم، این شاخص، محل تامل (بدلیل عدم امکان ارزیابی سالانه اجرای احکام صادره) و یا غیر قابل ارزیابی است. در برنامه ششم وضع مطلوب سال ۱۴۰۰، ۳۰ درصد بوده است و عملکرد سال ۱۴۰۰، ۴۳.۷ درصد گزارش شده است (معاونت راهبردی قوه).
تعداد زندانیان به‌ازای ۱۰۰ هزار نفر جمعیت	۲۳۷	نفر	ناممکن	فقدان توان کارشناسی	این گزارش مبتنی بر اظهار دستگاه اجرایی تکمیل شده لکن ناظر اجرایی نسبت به راستی آزمایشی آن اقدام نکرده است. گزارش معاونت راهبردی قوه: سال ۱۳۹۹: ۲۴۸ نفر و سال ۱۴۰۰: ۲۶۶ نفر (طبق گزارش معاونت راهبردی قوه) و طبق جدول ۲۳ در سال ۱۴۰۲ ۲۳۷ نفر

موضوع	هدف کمی سال اول	واحد متعارف	تحقق سال اول	دلایل عدم تحقق سال اول	توضیحات
نسبت بازگشتی زندانیان به زندان پس از آزادی به کل زندانیان	۱۹	درصد	تحقق کامل		در برنامه ششم وضع مطلوب سال ۱۴۰۰، ۱۴ درصد بوده است و سال پایه ۱۳۹۵، ۱۶ درصد بوده است. به تصریح گزارش معاونت راهبردی قوه قضاییه، عملکرد سال ۱۴۰۰، ۱۸.۷۹ درصد بوده است و به دلیل معین نبودن دوره زمانی (حداقل اقامت در زندان و بازه زمانی برگشت مجدد به زندان پس از آزادی از زندان)، قابل ارزیابی نیست. مشخص نیست حتی اگر حبس بعدی ناشی از موضوع دیگری باشد (حبس اول ناشی از جرم و حبس دوم ناشی از بدهی مالی) نیز باید لحاظ شود یا خیر.
نسبت بازداشت‌شدگان تحت قرار به کل زندانیان	۲۲	درصد	تحقق کامل		در برنامه ششم وضع مطلوب سال ۱۴۰۰، ۲۰ درصد بوده است و سال پایه ۱۳۹۵، ۲۵ درصد بوده است و در جدول ۲۳ برنامه هفتم عملکرد سال ۱۴۰۲، ۲۲.۶ درصد درج شده است. به تصریح گزارش معاونت راهبردی قوه قضاییه، عملکرد سال ۱۴۰۰، ۲۴.۱۶ درصد بوده است و از آنجا که سازمان زندانها از قرارهای تأمین منجر به آزادی متهم در دادسرا اطلاع ندارد و فقط از قرارهای منجر به بازداشت مطلع می شود، اگر منظور از این هدف کمی، آمار نسبت متهمان بازداشتی به کل محکومان و موجودی زندانها باشد، در آن صورت آمار مربوط به شرح زیر است: ۷۱٪ در سال ۹۵، ۷۱٪ در سال ۹۶، ۷۰٪ در سال ۹۷، ۷۳٪ در سال ۹۸ و ۷۵٪ در سال ۹۹.
نسبت زندانیان شاغل به زندانیان واجد شرایط اشتغال	۵۴/۴۹	درصد	تحقق کامل		این گزارش مبتنی بر اظهار دستگاه اجرایی تکمیل شده لکن ناظر اجرایی نسبت به راستی‌آزمایی آن اقدام نکرده است.
نسبت زندانیان تحت پوشش نظارت الکترونیک به کل زندانیان	۵۶/۷	درصد	تحقق کامل		در برنامه ششم وضع مطلوب سال ۱۴۰۰، ۱۰ درصد بوده است و سال پایه ۱۳۹۵، ۰ درصد بوده است و در جدول ۲۳ برنامه هفتم عملکرد سال ۱۴۰۲، عددی درج نشده است. به تصریح گزارش معاونت راهبردی قوه قضاییه، عملکرد سال ۱۴۰۰، ۳.۲ درصد بوده است
سرانه فضای زندان برای هر زندانی	۹۲/۹	مترمربع	ناممکن	کمبود منابع مالی	در برنامه ششم وضع مطلوب سال ۱۴۰۰، ۱۱ مترمربع بوده است و سال پایه ۱۳۹۵، ۸.۷۵ مترمربع بوده است. به تصریح گزارش معاونت راهبردی قوه قضاییه، عملکرد سال ۱۴۰۰، ۱۰.۱۲ مترمربع بوده است.
نسبت تعداد زندانیان در زندان‌های خارج از شهرها به تعداد کل زندانیان داخل در محدوده شهری	۵۰	درصد	تحقق کامل		-
افزایش میانگین دستمزد (به قیمت ثابت) پرداختی به زندانیان واجد شرایط اشتغال	۲۰	درصد	تحقق کامل		با توجه به نرخ تورم، شاخص محل تأمل است؛ زیرا شاخصی است که محقق می‌شود.
نسبت تعداد اسناد مالکیت حدنگاری (کاداستری) به کل اسناد مالکیت	۹۱	درصد	تحقق کامل		تکلیف ناشی از سیاست کلی برنامه است. البته حدنگاری اراضی کشاورزی در فهرست آمار مرکز ملی ایران قرار دارد.

موضوع	هدف کمی سال اول	واحد متعارف	تحقق سال اول	دلایل عدم تحقق سال اول	توضیحات
پاسخ آنی (کمتر از ۵ دقیقه) به استعلام‌های املاک دریافتی از محاکم دادگستری و دستگاه‌های اجرائی نسبت به کل استعلام‌های املاک دریافتی از مراجع مزبور	۳	درصد	بعید	کمبود منابع مالی	-
نسبت ثبت الکترونیک فوری (کمتر از ۵ دقیقه) خلاصه معاملات به کل معاملات	۶۹	درصد	تحقق کامل		این گزارش مبتنی بر اظهار دستگاه اجرائی تکمیل شده لکن ناظر اجرائی نسبت به راستی‌آزمایی آن اقدام نکرده است.
نسبت پاسخ فوری (کمتر از دو روز) به استعلام‌های املاک دریافتی از محاکم دادگستری و دستگاه‌های اجرائی به کل استعلام‌های املاک دریافتی از مراجع مزبور	۶۸	درصد	تحقق کامل		این گزارش مبتنی بر اظهار دستگاه اجرائی تکمیل شده لکن ناظر اجرائی نسبت به راستی‌آزمایی آن اقدام نکرده است.
نسبت اسناد صادر شده رودخانه‌ها و سواحل در بانک جامع اطلاعات املاک و حدنگاری (کاداستر) به کل	۱۰۰	درصد	تحقق کامل		با توجه به شاخص «نسبت تعداد اسناد مالکیت حدنگاری (کاداستری) به کل اسناد مالکیت» مصرح در جدول ۲۳ برنامه هفتم، نیازی به این شاخص نیست؛ زیرا جزئی از آن شاخص کلی است.
نسبت مساحت حدنگاری شده اراضی کشاورزی به مساحت کل اراضی کشاورزی	۷۶	درصد	تحقق کامل		این گزارش مبتنی بر اظهار دستگاه اجرائی تکمیل شده لکن ناظر اجرائی نسبت به راستی‌آزمایی آن اقدام نکرده است.
میانگین زمان دریافت سند مالکیت حدنگاری جدید توسط متقاضی از زمان ثبت درخواست یا ثبت معامله برای املاک دارای سند حدنگاری	۷	روز	ناممکن	زمان بندی نامناسب	
نسبت تعداد ثبت درخواست صدور اجرائیه در «سامانه خود کاربری اجرای مفاد اسناد رسمی لازم‌الاجرا» به تعداد کل درخواست‌های صدور اجرائیه	۰	درصد			چون هدف کمی سال ۱۴۰۳، صفر تصویب شده است، میزان تحقق موضوعاً منتفی است و به همین جهت، ستون مربوطه خالی گذاشته شده است.
نسبت مزایده‌های انجام شده در شعب اجرای احکام، دوایر اجرای ثبت و شعب تصفیه امور ورشکستگی به صورت برخط (سامانه تدارکات الکترونیکی دولت «ستاد») به کل مزایده‌ها	۲۰	درصد	تحقق کامل		این گزارش مبتنی بر اظهار دستگاه اجرائی تکمیل شده لکن ناظر اجرائی نسبت به راستی‌آزمایی آن اقدام نکرده است.
نسبت دفاتر تجاری مهرموم (پلمپ) شده با روش الکترونیکی به میزان کل دفاتر تجاری مهرموم شده	۱۰۰	درصد	تحقق کامل		

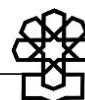
موضوع	هدف کمی سال اول	واحد متعارف	تحقق سال اول	دلایل عدم تحقق سال اول	توضیحات
سرانه تعداد وکیل دارای پروانه فعال به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت	۱۰۹	تعداد	بعید	زمان بندی نامناسب	
سرانه تعداد سردفتران اسناد رسمی دارای پروانه فعال به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت	۳/۱۰	تعداد	تحقق کامل		
نسبت تعداد ضابطان قضائی مجهز به دستگاه ضبط تصویر و صدا به تعداد کل ضابطان قضائی	۵/۳۲	درصد	محتمل	کمبود منابع مالی	
نسبت تعداد آرای قضائی منتشرشده به صورت عمومی در سامانه آرای قضائی به کل آرای قضائی	۵	درصد	ناممکن	زمان بندی نامناسب	این گزارش مبتنی بر اظهار دستگاه اجرایی تکمیل شده لکن ناظر اجرایی نسبت به راستی آزمایی آن اقدام نکرده است.
میزان ارجاع هوشمند پرونده به قاضی و کارشناسان رسمی به میزان کل ارجاعات	۵	درصد	تحقق کامل		
میزان ابلاغ ممنوع الخروجی از طریق سامانه ابلاغ الکترونیک قضائی (ثنا) به کل ممنوع الخروجی های صادرشده	۵	درصد	ناممکن	فقدان توان کارشناسی	
افزایش تعداد قاضی و کارمند دادگستری نسبت به سال اول برنامه	۱۱۵۰- ۳۴۵۰	نفر	محتمل	کمبود منابع مالی	به عنوان دلایل عدم تحقق، عامل غیرقابل اجرا بودن به دلیل مسائل نیروی انسانی نیز قابل بررسی است.
احداث مراکز پزشکی قانونی جدید بر اساس اولویت در شهرستان های فاقد ساختمان های تملیکی	۲۵	تعداد	محتمل	کمبود منابع مالی	
احداث سوله های بحران جدید در مراکز پزشکی قانونی استان های معین	۱	تعداد	تحقق کامل		
نسبت مراکز پزشکی قانونی تجهیز شده به دستگاه های آزمایشگاهی با فناوری بالا جهت بخش های امور آزمایشگاهی و امور تشریح به کل مراکز موجود	۲۰	درصد	تحقق کامل		این گزارش مبتنی بر اظهار دستگاه اجرایی تکمیل شده لکن ناظر اجرایی نسبت به راستی آزمایی آن اقدام نکرده است.
الکترونیکی کردن فرایندهای معاینات، کمیسیون و تشریح و آزمایشگاه	۰	فقره / پرونده			چون هدف کمی سال ۱۴۰۳، صفر تصویب شده است، میزان تحقق موضوعاً منتفی است و به همین جهت، ستون مربوطه خالی گذاشته شده است.
تأمین فضای تخصصی معاینات و تشریح پزشکی قانونی	۱۳۲۶۰	مترمربع	محتمل		

موضوع	هدف کمی سال اول	واحد متعارف	تحقق سال اول	دلایل عدم تحقق سال اول	توضیحات
افزایش امنیت و ایمنی ساختمان‌ها و اماکن قوه قضائیه به تجهیزات پایش محیطی، حفاظتی و نظارتی به نسبت کل اماکن فاقد تجهیزات مزبور	۵	درصد	محتمل		
تعداد جذب و به‌کارگیری نیروی یگان حفاظت قوه قضائیه به کل پست‌های مصوب بالاتصدی	۰	نفر			چون هدف کمی سال ۱۴۰۳، صفر تصویب شده است، میزان تحقق موضوعاً منتفی است و به همین جهت، ستون مربوطه خالی گذاشته شده است.
افزایش نرخ صلح و سازش	۱	درصد	تحقق کامل		این گزارش مبتنی بر اظهار دست‌نهادن اجرایی تکمیل شده لکن ناظر اجرایی نسبت به راستی‌آزمایی آن اقدام نکرده است.
میزان دسترسی آحاد مردم به روش‌های جایگزین رسیدگی قضائی	۰	درصد			چون هدف کمی سال ۱۴۰۳، صفر تصویب شده است، میزان تحقق موضوعاً منتفی است و به همین جهت، ستون مربوطه خالی گذاشته شده است.
نسبت سهم داوری، میانجی‌گری و صلح یاری از رسیدگی‌های غیرقضائی	۰	درصد			چون هدف کمی سال ۱۴۰۳، صفر تصویب شده است، میزان تحقق موضوعاً منتفی است و به همین جهت، ستون مربوطه خالی گذاشته شده است.

جدول ۹. ارزیابی احکام^۱

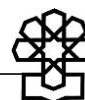
متن حکم	وضعیت ارائه گزارش	درصد تحقق (در صورت انتخاب گزینه تاکنون انجام نشده است)	مشروح ارزیابی مرکز
ماده ۱۱۲- در اجرای بند (۲۶) سیاست‌های کلی برنامه پنج‌ساله هفتم و به‌منظور تحقق اهداف کمی زیر مطابق با احکام این فصل اقدام می‌شود: ... وزارت دادگستری مکلف است گزارش سنجه‌های عملکردی تحول قضائی و حقوقی را سالانه به مجلس ارسال نماید.	در مهلت مقرر انجام شده است		
ماده ۱۱۳- به‌منظور تسهیل رسیدگی به پرونده‌های قضائی و رفع اختلافات مردم، قوه قضائیه و وزارت دادگستری با رعایت قانون مدیریت داده‌ها و اطلاعات ملی حسب مورد مکلف به انجام اقدامات زیر هستند: الف- تا پایان سال دوم اجرای برنامه، امکان انجام اموری از قبیل ارجاع پرونده، تعیین وقت، انتخاب کارشناس و اتخاذ تصمیم در امور فاقد پیچیدگی قضائی را با استفاده از فناوری‌های نوین از جمله هوش مصنوعی فراهم نمایند.	تاکنون انجام نشده است	۶۰	هنوز برای اجرا، مهلت دارد و مطابق قوانین و مقررات در حال انجام است.
آیین‌نامه اجرائی بند الف ماده ۱۱۳ در چهارچوب سیاست‌های ابلاغی شورای عالی فضای مجازی تهیه می‌شود و به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد.	در مهلت مقرر انجام شده است		به دلیل امکان‌سنجی نامطمئن از فناوری‌های نوین و در نتیجه استفاده به‌عنوان مشاور، هدف‌گذاری تسهیل در رسیدگی به پرونده‌ها محل تأمل است. همچنین در خصوص مواردی که قابل استفاده از فناوری‌های نوین است، تعیین فرایند شده است.

۱. ارزیابی صورت گرفته در این جدول مبتنی بر گزارش ناظران اجرایی و مالی است.

مشروح ارزیابی مرکز	درصد تحقق (در صورت انتخاب گزینه تاکنون انجام نشده است)	وضعیت ارائه گزارش	متن حکم
مطابق قوانین و مقررات در حال انجام است (مهلت تا پایان برنامه هفتم)			ماده ۱۱۳- به منظور تسهیل رسیدگی به پرونده‌های قضائی و رفع اختلافات مردم، قوه قضائیه و وزارت دادگستری با رعایت قانون مدیریت داده‌ها و اطلاعات ملی حسب مورد مکلف به انجام اقدامات زیر هستند: ب- تا پایان برنامه، پرونده‌های قضائی را الکترونیکی و جایگزین پرونده‌های کاغذی نمایند.
سختی اجرا و نیاز به تأمین بودجه	۳۰	تاکنون انجام نشده است	ماده ۱۱۳- به منظور تسهیل رسیدگی به پرونده‌های قضائی و رفع اختلافات مردم، قوه قضائیه و وزارت دادگستری با رعایت قانون مدیریت داده‌ها و اطلاعات ملی حسب مورد مکلف به انجام اقدامات زیر هستند: پ- امکان استعلام برخط و آنی را از طریق سامانه هوشمند استعلامات مالی قوه قضائیه (سهام) درخصوص وضعیت مالی مدعیان اعسار یا ورشکستگی و محکوم‌علیه و بدهکار در دواير اجرای احکام و دواير اجرای ثبت ایجاد نمایند و در صورت لزوم، امکان توقیف محکوم‌به و بدهی پرونده‌های اجرای ثبت را برای مقام قضائی صالح و دواير اجرای ثبت فراهم کنند. دستگاه‌های اجرائی در صورت استعلام چنانچه اطلاعاتی در مورد اموال اشخاص دارند مکلفند در اجرای این حکم اطلاعات مذکور را به صورت برخط در اختیار قوه قضائیه قرار دهند.
پیچیدگی و زمان‌بر بودن فرایند رسیدگی	۳۰	تاکنون انجام نشده است	ماده ۱۱۳- به منظور تسهیل رسیدگی به پرونده‌های قضائی و رفع اختلافات مردم، قوه قضائیه و وزارت دادگستری با رعایت قانون مدیریت داده‌ها و اطلاعات ملی حسب مورد مکلف به انجام اقدامات زیر هستند: ت- سامانه «شفافیت عملکرد وکلا و کارشناسان رسمی» را در خصوص وکلای کانون وکلای دادگستری، وکلا و کارشناسان مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضائیه و کارشناسان کانون کارشناسان رسمی دادگستری تا پایان سال اول برنامه راه‌اندازی نمایند و ضمن پیش‌بینی امکان شکایت از وکیل یا کارشناس و امکان اعلام و گزارش تخلفات آنها و نیز پیش‌بینی فرایندی جهت اخذ نظرات موکلان و ذی‌نفعان در پایان هر پرونده، اطلاعات عملکردی منحصراً شامل تعداد پرونده‌ها و موضوعات آنها بدون درج محتوای محرمانه پرونده‌ها، میزان حضور در جلسات دادگاهها و پرداخت مالیات و حقوق دولتی را در دسترس مردم قرار دهند. در صورتی که تعداد گزارش تخلفات در یک موضوع از پنج‌مورد بیشتر شود دادستان کانون یا مرکز مربوط به‌عنوان مدعی‌العموم مکلف است در صورت وجود قرائن و ادله کافی رأساً نسبت به اقامه دعوی، اقدام و موضوع را تا صدور رأی قطعی پیگیری کند.

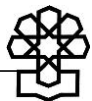
مشروح ارزیابی مرکز	درصد تحقق (در صورت انتخاب گزینه تاکنون انجام نشده است)	وضعیت ارائه گزارش	متن حکم
		در مهلت مقرر انجام شده است	ماده ۱۱۳- به‌منظور تسهیل رسیدگی به پرونده‌های قضائی و رفع اختلافات مردم، قوه قضائیه و وزارت دادگستری با رعایت قانون مدیریت داده‌ها و اطلاعات ملی حسب مورد مکلف به انجام اقدامات زیر هستند: ث- سازمان ثبت‌احوال کشور موظف است از سال دوم اجرای این قانون، گواهی انحصاروراثت موضوع ماده (۳۶۰) قانون امور حسبی مصوب ۴/ ۲/ ۱۳۱۹ را با رعایت اصل دوازدهم (۱۲) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و قانون اجازه رعایت احوال شخصیه ایرانیان غیرشیعه مصوب سال ۱۳۱۲ بر اساس داده‌ها و اطلاعات موجود از قبیل پایگاه اطلاعات سببی و نسبی و بدون نیاز به درخواست وراث و ذی‌نفعان ظرف بیست روز پس از ثبت واقعه وفات صادر و به وراث و ذی‌نفعان ابلاغ نماید. گواهی انحصار وراثت مذکور ظرف ده روز پس از ابلاغ در هیئت حل اختلاف موضوع ماده (۳) قانون ثبت‌احوال مصوب ۴/ ۱۶/ ۱۳۵۵ قابل اعتراض بوده و رأی هیئت مذکور، ظرف بیست روز قابل اعتراض در دادگاه صالح است. این حکم مانع از طرح دعوی نسب و تنفیذ وصیت‌نامه و نظایر آن نزد محاکم نیست.
		در مهلت مقرر انجام شده است	سازمان ثبت اسناد و املاک کشور مکلف است پس از ثبت امضای وصیت‌نامه رسمی رونوشت آن را به سازمان ثبت‌احوال کشور ارسال نماید.
		در مهلت مقرر انجام شده است	سازمان ثبت‌احوال کشور موظف است گواهی انحصاروراثت را بلافاصله پس از صدور به‌صورت برخط و آنی به سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، سازمان امور مالیاتی کشور، سازمان بورس و اوراق بهادار، بانک مرکزی و سایر دستگاه‌های اجرائی متقاضی اعلام کند. سازمان ثبت اسناد و املاک کشور مکلف است گواهی انحصاروراثت را بلافاصله پس از دریافت در سامانه جامع اسناد و املاک ثبت و در استعلامات بعدی منعکس کند.
ممکن است حکم ماده ۲۲ آیین‌نامه اجرایی که ناظر بر مواردی است که فعلاً قانون قابل اجرا نیست، تلقی به رسمیت دادن به عدم اجرای قانون شود؛ حال آنکه مسئولان اجرایی مکلف هستند بستر اجرای قانون را فراهم آورند.		در مهلت مقرر انجام شده است	آیین‌نامه اجرائی این بند حداکثر ظرف سه‌ماه از لازم‌الاجرا شدن این قانون توسط وزارت دادگستری با همکاری سازمان ثبت‌احوال کشور تهیه می‌شود و پس از تأیید رئیس قوه قضائیه به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.
تاکنون قراردادهای مربوط به فروش و اجاره ملک و اسناد صلح معوض در سامانه بارگذاری شده و مشاورین املاک نسبت به ثبت قراردادهای اقدام و به دفاتر اسناد رسمی ارسال می‌نمایند. (پیچیدگی و زمان‌بر بودن فرایندهای اداری سبب شده است که این حکم به طور کامل محقق نشود).	۵۰	تاکنون انجام نشده است	ماده ۱۱۳- به‌منظور تسهیل رسیدگی به پرونده‌های قضائی و رفع اختلافات مردم، قوه قضائیه و وزارت دادگستری با رعایت قانون مدیریت داده‌ها و اطلاعات ملی حسب مورد مکلف به انجام اقدامات زیر هستند: ج- قوه قضائیه مکلف است تا پایان سال اول برنامه جهت ساماندهی وکالت‌نامه‌ها و قراردادهای صلح نسبت به موارد زیر اقدام قانونی نماید: ۱- ارائه متون نمونه قراردادی پیشنهادی برای استفاده اشخاص طرف قرارداد مبتنی بر رضایت یا عدم رضایت آنان در هر مورد از جمله موضوع، نوع قرارداد، تعهدات و شروط قراردادی در دفاتر اسناد رسمی و طبقه‌بندی آنها با اولویت وکالت‌نامه‌ها یا قراردادهای صلح با موضوع اموال غیرمنقول، خودرو و سهام شرکتها

مشروح ارزیابی مرکز	درصد تحقق (در صورت انتخاب گزینه تاکنون انجام نشده است)	وضعیت ارائه گزارش	متن حکم
		در مهلت مقرر انجام شده است	<p>ماده ۱۱۳- به منظور تسهیل رسیدگی به پرونده‌های قضائی و رفع اختلافات مردم، قوه قضائیه و وزارت دادگستری با رعایت قانون مدیریت داده‌ها و اطلاعات ملی حسب مورد مکلف به انجام اقدامات زیر هستند:</p> <p>ج- قوه قضائیه مکلف است تا پایان سال اول برنامه جهت ساماندهی وکالت‌نامه‌ها و قراردادهای صلح نسبت به موارد زیر اقدام قانونی نماید:</p> <p>۲- ایجاد پایگاه جامع وکالت‌نامه‌ها و قراردادهای صلح بر اساس شناسه یکتا و با قابلیت استعلام بر اساس قوانین</p>
		در مهلت مقرر انجام شده است	<p>ماده ۱۱۳- به منظور تسهیل رسیدگی به پرونده‌های قضائی و رفع اختلافات مردم، قوه قضائیه و وزارت دادگستری با رعایت قانون مدیریت داده‌ها و اطلاعات ملی حسب مورد مکلف به انجام اقدامات زیر هستند:</p> <p>چ- برای استفاده از ظرفیت‌های مردمی و توسعه روش‌های مشارکتی و غیرقضائی در حل و فصل دعاوی بدون تحمیل هرگونه بار مالی از محل منابع عمومی و اختصاصی در اختیار خود و نیز بدون توسعه تشکیلات:</p> <p>۱- به منظور توسعه شیوه‌های جایگزین رسیدگی قضائی از قبیل داوری، میانجی‌گری، صلح و سازش و مذاکره، قوه قضائیه از طریق مرکز حل اختلاف تمهیدات قانونی لازم را به عمل آورد.</p>
		در مهلت مقرر انجام شده است	<p>ماده ۱۱۳- به منظور تسهیل رسیدگی به پرونده‌های قضائی و رفع اختلافات مردم، قوه قضائیه و وزارت دادگستری با رعایت قانون مدیریت داده‌ها و اطلاعات ملی حسب مورد مکلف به انجام اقدامات زیر هستند:</p> <p>چ- برای استفاده از ظرفیت‌های مردمی و توسعه روش‌های مشارکتی و غیرقضائی در حل و فصل دعاوی بدون تحمیل هرگونه بار مالی از محل منابع عمومی و اختصاصی در اختیار خود و نیز بدون توسعه تشکیلات:</p> <p>۲- در جهت توسعه مشارکت‌های مردمی و دریافت کمک‌ها، هبه‌ها، درآمدهای حاصل از موقوفات و هدایای نقدی اشخاص حقیقی و حقوقی، قوه قضائیه از طریق مرکز حل اختلاف تا پایان سال اول اجرای این قانون، تمهیدات لازم را به منظور افتتاح «حساب خیریه صلح» نزد خزانه‌داری کل کشور به نام «مرکز حل اختلاف قوه قضائیه - ستاد ملی صبر» به عمل می‌آورد.</p>
<p>دستورالعمل مصوب ۱۴۰۴/۳/۱۹ منطبق با قوانین است و صرفاً در خصوص هدایای غیرنقدی به خوبی تعیین طریق نشده است و نیز قید لزوم انجام مزایده نشده است. از حیث توجه کافی بر تبلیغات و شفافیت هزینه کرد و اطلاع رسانی به مردم نیاز به بهبود دارد؛ لذا ماده ۱۲ دستورالعمل^۱ نیاز به بهبود دارد</p>		در مهلت مقرر انجام شده است	<p>وجوه حاصل به موجب دستورالعملی که به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد پس از گردش خزانه منحصراً برای همان مصارفی که مورد نظر اهداکنندگان بوده است، هزینه می‌شود.</p>

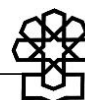
۱. ماده ۱۲- به منظور فرهنگ سازی و آگاهی بخشی به افشار مختلف مردم، ستاد ملی صبر از طریق مرکز رسانه قوه قضائیه، صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران، فضای مجازی، تابلوهای شهری، نشریات و سایر روش های مؤثر فرهنگ سازی اقدام می کند. هزینه های لازم از حساب خیریه صلح با رعایت نیت اهدا کنندگان پرداخت می شود.

مشروح ارزیابی مرکز	درصد تحقق (در صورت انتخاب گزینه تاکنون انجام نشده است)	وضعیت ارائه گزارش	متن حکم
		در مهلت مقرر انجام شده است	ماده ۱۱۳- به‌منظور تسهیل رسیدگی به پرونده‌های قضائی و رفع اختلافات مردم، قوه قضائیه و وزارت دادگستری با رعایت قانون مدیریت داده‌ها و اطلاعات ملی حسب مورد مکلف به انجام اقدامات زیر هستند: خ- به‌منظور تسهیل دسترسی مردم به خدمات قضائی از قبیل ارائه و پیگیری دادخواست یا شکوائیه به‌صورت الکترونیکی؛ قوه قضائیه مکلف است تا پایان سال اول برنامه، سامانه خودکاربری برای تمامی اشخاص ایجاد نماید تا کلیه درخواست‌های مورد نیاز به‌صورت غیرحضوری و از طریق درگاه خدمات قضائی ارسال گردد.
		در مهلت مقرر انجام شده است	تبصره ۲- حکم این بند نافی پیگیری جنبه عمومی جرائم مذکور در مواد (۷۱۶) و (۷۱۷) کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی (تعزیرات و مجازات‌های بازدارنده)، مطابق قوانین مربوط نیست.
		در مهلت مقرر انجام شده است	ماده ۱۱۳- به‌منظور تسهیل رسیدگی به پرونده‌های قضائی و رفع اختلافات مردم، قوه قضائیه و وزارت دادگستری با رعایت قانون مدیریت داده‌ها و اطلاعات ملی حسب مورد مکلف به انجام اقدامات زیر هستند: ذ- قوه قضائیه در موارد مهم و به تشخیص خود مکلف است با همکاری وزارتخانه‌های دادگستری و امور خارجه در رسیدگی به جرائم علیه حقوق بشر از جمله نسل‌کشی، جنایت علیه بشریت، ارباب‌گری (تروریسم)، جرائم جنگی و تجاوز در سایر کشورها توسط اشخاص حقیقی، حقوقی یا دولتها به‌ویژه جرائم ارتكابی توسط دولت‌های غربی اقدامات حقوقی لازم را به عمل آورده و گزارش آنها را در اختیار مراجع ذی‌صلاح داخلی و بین‌المللی قرار دهد.
		در مهلت مقرر انجام شده است	ماده ۱۱۳- به‌منظور تسهیل رسیدگی به پرونده‌های قضائی و رفع اختلافات مردم، قوه قضائیه و وزارت دادگستری با رعایت قانون مدیریت داده‌ها و اطلاعات ملی حسب مورد مکلف به انجام اقدامات زیر هستند: ر- ارجاع به داوری در مورد اموال غیرمنقول دولتی و عمومی و اجرای آرای صادرشده از مراجع داوری راجع به کلیه اموال غیرمنقول حسب مورد منوط به رعایت اصل یکصد و سی و نهم (۱۳۹) قانون اساسی، بند (۵) ماده (۴۸۹) قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب (در امور مدنی) مصوب ۱۳۷۹/۱/۲۱ و استعلام مالکیت از سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی می‌باشد، در غیر این صورت رأی داوری، فاقد اعتبار است.
تعدد دستگاه‌های اجرایی موازی	۸۰	تاکنون انجام نشده است	ماده ۱۱۳- به‌منظور تسهیل رسیدگی به پرونده‌های قضائی و رفع اختلافات مردم، قوه قضائیه و وزارت دادگستری با رعایت قانون مدیریت داده‌ها و اطلاعات ملی حسب مورد مکلف به انجام اقدامات زیر هستند: ز- دولت مکلف است در اجرای اصل چهل و نهم (۴۹) قانون اساسی، اطلاعات و مستندات راجع به اموال نامشروع موضوع این اصل را به مراجع ذی‌ربط اعلام و موضوع را تا حصول نتیجه نهائی پیگیری نماید و اقدام لازم را برای استرداد اموال ناشی از فساد که از کشور خارج شده است، از طریق مراجع ذی‌صلاح بین‌المللی به عمل آورد.

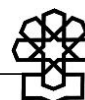
مشروح ارزیابی مرکز	درصد تحقق (در صورت انتخاب گزینه تاکنون انجام نشده است)	وضعیت ارائه گزارش	متن حکم
پیچیدگی و زمان بر بودن فرایند رسیدگی	۶۰	تاکنون انجام نشده است	ماده ۱۱۴- به منظور صیانت از حقوق مردم در اجرای ثبت و تسهیل دسترسی مردم به خدمات ثبتی، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور با رعایت قانون مدیریت داده‌ها و اطلاعات ملی مکلف به انجام موارد زیر است: الف- تا پایان سال اول برنامه، «سامانه خودکاربری اجرای مفاد اسناد رسمی لازم‌الاجرا» را با قابلیت‌هایی از قبیل امکان ثبت کلیه درخواست‌های موردنیاز در فرایند اجرا به صورت غیرحضوری و بدون مداخله عامل انسانی، فراخوانی اطلاعات و داده‌های لازم برای صدور اجرائیه الکترونیکی از مراجع دارای اطلاعات مرتبط با اسناد لازم‌الاجرا، رؤیت کلیه اطلاعات و مستندات مرتبط با پرونده اجرا برای طرفین پرونده و بازداشت و رفع بازداشت برخط و آئی کلیه املاک دارای سند حدنگار (کاداستر) با شماره دفتر املاک الکترونیکی و با رعایت اصل محرمانگی برای محاکم دادگستری و دوائر اجرای ثبت و سایر مراجع دارای مجوز قانونی راه‌اندازی کند.
اجرای این حکم مستلزم تحقق سامانه مندرج در بند الف ماده ۱۱۴ است که تا کنون به مرحله اجرا در نیامده است.	۰	تاکنون انجام نشده است	تبصره- کلیه دستگاه‌های اجرائی و کلیه مراجع دارنده اطلاعات و داده‌های لازم برای صدور اجرائیه الکترونیکی مکلفند پس از استعلام سامانه موضوع این بند اطلاعات مذکور را به صورت برخط و آئی ارائه کنند.
پیچیدگی و زمان بر بودن اجرا	۲۰	تاکنون انجام نشده است	ماده ۱۱۴- به منظور صیانت از حقوق مردم در اجرای ثبت و تسهیل دسترسی مردم به خدمات ثبتی، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور با رعایت قانون مدیریت داده‌ها و اطلاعات ملی مکلف به انجام موارد زیر است: ب- سامانه جامع املاک و اسناد را به نحوی اصلاح کند که امکان ثبت تمام حقوق راجع به املاک از قبیل مالکیت عین، مالکیت منافع، حق انتفاع، حق ارتفاق، حقوق رهنی، سرقفلی، حق کسب و پیشه و تجارت و همچنین امکان ثبت برخط و آئی اعمال حقوقی (از قبیل تعهدات و قراردادهای)، وقایع حقوقی، آرای قطعی و دستورات قضائی راجع به این اموال و نیز امکان پاسخ برخط و آئی به استعلامات انجام شده در مورد اطلاعات مندرج در این سامانه فراهم شود.
		در مهلت مقرر انجام شده است	دادگستری مکلف است آرا و دستورات قضائی موضوع این بند را به صورت برخط و آئی به منظور ثبت در سامانه مذکور در اختیار سازمان ثبت اسناد و املاک کشور قرار دهد.
موضوع در دست اقدام است و دلیل عدم تحقق پیچیدگی و زمان بر بودن فرایند رسیدگی می‌باشد.	۰	تاکنون انجام نشده است	تبصره- پس از پایان سال اول برنامه، چنانچه دستگاه‌های اجرائی موضوع قانون تسهیل تنظیم اسناد رسمی مصوب ۲۴/ ۵/ ۱۳۸۵، بر اساس پاسخ استعلام حق دریافت مطالباتی را داشته باشند، مکلفند مراتب را بلافاصله پس از استعلام به صورت برخط به سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و دفترخانه استعلام کننده اعلام نمایند، در غیر این صورت سردفتر مکلف است سند را بدون وصول مطالبات تنظیم و ثبت کند و اداره ثبت، سردفتر و منتقل‌آلیه مسئولیت و تعهدی در خصوص مطالبات وصول نشده نخواهند داشت. این امر حسب مورد مانع از مراجعه به انتقال‌دهنده یا ایجادکننده بدهی نیست. سازمان مکلف است با همکاری دستگاه‌های اجرائی ذی ربط امکان پرداخت مطالبات موضوع بند ب ماده ۱۱۴ را از طریق سامانه ثبت الکترونیک اسناد و دفترخانه فراهم نماید.

متن حکم	وضعیت ارائه گزارش	درصد تحقق (در صورت انتخاب گزینه تاکنون انجام نشده است)	مشروح ارزیابی مرکز
تبصره- پس از پایان سال اول برنامه، چنانچه دستگاه‌های اجرایی موضوع قانون تسهیل تنظیم اسناد رسمی مصوب ۲۴/ ۵/ ۱۳۸۵، بر اساس پاسخ استعلام حق دریافت مطالباتی را داشته باشند، مکلفند مراتب را بلافاصله پس از استعلام به صورت برخط به سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و دفترخانه استعلام کننده اعلام نمایند، در غیر این صورت سردفتر مکلف است سند را بدون وصول مطالبات تنظیم و ثبت کند و اداره ثبت، سردفتر و منتقل‌آلیه مسئولیت و تعهدی در خصوص مطالبات وصول نشده نخواهند داشت. این امر حسب مورد مانع از مراجعه به انتقال‌دهنده یا ایجادکننده بدهی نیست. سازمان مکلف است با همکاری دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط امکان پرداخت مطالبات موضوع بند ب ماده ۱۱۴ را از طریق سامانه ثبت الکترونیک اسناد و در دفترخانه فراهم نماید.	تاکنون انجام نشده است	۰	موضوع در دست اقدام است و دلیل عدم تحقق پیچیدگی و زمان‌بر بودن فرایند رسیدگی می‌باشد.
ماده ۱۱۴- به منظور صیانت از حقوق مردم در اجرای ثبت و تسهیل دسترسی مردم به خدمات ثبتی، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور با رعایت قانون مدیریت داده‌ها و اطلاعات ملی مکلف به انجام موارد زیر است: پ- به منظور تسهیل در ارائه خدمات ثبتی و تسریع در اجرای قانون جامع حدنگار (کاداستر) کشور مصوب ۱۲/ ۱۱/ ۱۳۹۳، نسبت به صدور پروانه کارگزاری فنی، مهندسی و حقوقی برای اشخاص حقوقی دارای صلاحیت اقدام قانونی نماید.	تاکنون انجام نشده است	۲۰	پیش‌نویس دستورالعمل کارگزاری جهت بررسی و تأیید نهایی به معاونت حقوقی و امور مجلس ارسال شده است و هرگونه اقدام بعدی پس از تصویب و ابلاغ ریاست قوه قضائیه به عمل خواهد آمد.
در این راستا فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران مکلف است امکان ثبت معاملات وسایل نقلیه موتوری پیش از تعویض پلاک را از طریق سکویهای مذکور فراهم نماید.	تاکنون انجام نشده است	۰	نیازمند ایجاد بستر لازم جهت اجرا
ماده ۱۱۵- به منظور کاهش اطلاع دادرسی و ارتقای خدمات پزشکی قانونی اقدامات زیر انجام می‌گیرد: الف- سازمان پزشکی قانونی کشور مکلف است با رعایت قانون مدیریت داده‌ها و اطلاعات ملی تا پایان سال اول برنامه، سامانه الکترونیک ارائه خدمات پزشکی قانونی اعم از معاینات، آزمایشگاه‌ها، تشریح و کمیسیون‌ها را ایجاد نماید و پاسخ کلیه استعلامات دستگاه‌ها و مراجع قضائی و فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران را به صورت برخط و آنی ارسال نماید.	تاکنون انجام نشده است	۳۰	پیگیری‌های لازم صورت گرفته اما به سبب پیچیدگی و زمان‌بر بودن فرایند اجرای حکم، تا کنون به سرانجام نرسیده است.
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، سازمان تأمین اجتماعی، فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران و مراجع قضائی مکلفند اسناد پزشکی، مکاتبات و گزارش‌ها را به صورت برخط و آنی در اختیار سازمان پزشکی قانونی کشور قرار دهند.	تاکنون انجام نشده است	۰	لزوم همکاری بیمارستان‌ها و مراکز درمانی علوم پزشکی
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، سازمان تأمین اجتماعی، فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران و مراجع قضائی مکلفند اسناد پزشکی، مکاتبات و گزارش‌ها را به صورت برخط و آنی در اختیار سازمان پزشکی قانونی کشور قرار دهند.	تاکنون انجام نشده است	۰	لزوم همکاری دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، سازمان تأمین اجتماعی، فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران و مراجع قضائی مکلفند اسناد پزشکی، مکاتبات و گزارش‌ها را به صورت برخط و آنی در اختیار سازمان پزشکی قانونی کشور قرار دهند.	تاکنون انجام نشده است	۰	لزوم همکاری دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط

متن حکم	وضعیت ارائه گزارش	درصد تحقق (در صورت انتخاب گزینه تاکنون انجام نشده است)	مشروح ارزیابی مرکز
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، سازمان تأمین اجتماعی، فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران و مراجع قضائی مکلفند اسناد پزشکی، مکاتبات و گزارش‌ها را به‌صورت برخط و آنی در اختیار سازمان پزشکی قانونی کشور قرار دهند.	در مهلت مقرر انجام شده است		
ماده ۱۱۵- به‌منظور کاهش اطاله دادرسی و ارتقای خدمات پزشکی قانونی اقدامات زیر انجام می‌گیرد: ب- سازمان پزشکی قانونی کشور مجاز است خدمات پزشکی قانونی مورد نیاز دستگاه‌های اجرائی، مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی، مراکز تشخیصی و درمانی، بیمه‌ها، مردم و بخشی از وظایف موضوع ماده (۱) قانون تشکیل سازمان پزشکی قانونی کشور مصوب ۲۷/ ۴/ ۱۳۷۲ به‌استثنای موارد بند (۱) آن ماده را با اعمال نظارت کامل به گروه پزشکی معتمد که به این منظور تعیین خواهند شد، واگذار نماید.	در مهلت مقرر انجام شده است		مطابق با قانون در حال انجام است. آیین‌نامه اجرایی واگذاری بخشی از خدمات سازمان پزشکی قانونی به گروه پزشکی معتمد مصوب ۱۳۹۶، ۱۰، ۱۷ رئیس قوه قضائیه به استناد بند ج ماده ۱۱۳ قانون برنامه پنج‌ساله ششم
آیین‌نامه اجرائی این بند توسط سازمان پزشکی قانونی کشور و با همکاری وزارتخانه‌های دادگستری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تهیه می‌شود و به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد.	تاکنون انجام نشده است		پیش‌نویس آیین‌نامه موضوع این حکم تهیه شده و جهت بررسی و تصویب و ابلاغ به ریاست محترم قوه قضائیه تقدیم گردیده است.
ماده ۱۱۶- الف- در طول سال‌های اجرای این قانون زندانیانی که حین حبس موفق به حفظ کل قرآن کریم و نهج‌البلاغه، اخذ مدرک دانشگاهی کارشناسی‌ارشد و بالاتر شده یا در فعالیت‌های فرهنگی شرکت فعال داشته باشند، در اولویت پیشنهاد عفو و تخفیف مجازات قرار می‌گیرند.	در مهلت مقرر انجام شده است		
ماده ۱۱۶- ب- در اجرای سیاست‌های کلی قضائی و اصول یکصد و پنجاه و هفتم (۱۵۷)، یکصد و پنجاه و هشتم (۱۵۸) و یکصد و شصتم (۱۶۰) قانون اساسی، مسئولیت و وظایف و اختیارات اجرائی (اداری و مالی) قوه قضائیه با استفاده از منابع داخلی و در سقف اعتبارات مصوب (با رعایت اصل پنجاه و سوم (۵۳) قانون اساسی) و رعایت ضوابط این فصل و سایر ضوابط و مقررات بر عهده رئیس قوه قضائیه است.	در مهلت مقرر انجام شده است		
ماده ۱۱۶- پ- با رویکرد عدالت در پرداخت‌ها و هماهنگی میان گروه‌های شغلی در سقف اعتبارات مصوب، دستورالعمل موضوع تبصره ماده (۷) قانون راجع به مقررات اداری و استخدامی سازمان بازرسی کل کشور مصوب ۱۱/ ۲/ ۱۳۶۲ ظرف شش‌ماه توسط آن سازمان تهیه می‌شود و به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد.	در مهلت مقرر انجام شده است		

مشروح ارزیابی مرکز	وضعیت ارائه گزارش	درصد تحقق (در صورت انتخاب گزینه تاکنون انجام نشده است)	متن حکم
	تاکنون انجام نشده است	ماده ۱۱۷- به‌منظور ساماندهی امور حقوقی دستگاه‌های اجرائی اقدامات زیر انجام می‌گیرد: الف- معاونت حقوقی ریاست‌جمهوری مکلف است با همکاری قوه قضائیه و سازمان اداری و استخدامی کشور و دستگاه‌های ذی‌ربط ظرف شش‌ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون، تمهیدات لازم را جهت ساماندهی «مراجع اختصاصی اداری» مبتنی بر رعایت اصول دادرسی منصفانه، تأمین حقوق مردم، رسیدگی شفاف، ثبت شکایات و ابلاغ آرا از طریق ایجاد سامانه جامع برخط، خود کاربر و رایگان با رعایت قانون مدیریت داده‌ها و اطلاعات ملی، عضویت یک کارشناس حقوقی از کارکنان دستگاه‌های اجرائی در تمامی مراجع اختصاصی اداری که به اختلافات و تخلفات رسیدگی می‌کنند به‌استثنای مراجعی که یک قاضی در آن عضویت دارد، انجام دهد.	
اعتبار ناکافی یا عدم پیش‌بینی اعتبار در بودجه سنواتی	تاکنون انجام نشده است	ماده ۱۱۷- به‌منظور ساماندهی امور حقوقی دستگاه‌های اجرائی اقدامات زیر انجام می‌گیرد: الف- معاونت حقوقی ریاست‌جمهوری مکلف است با همکاری قوه قضائیه و سازمان اداری و استخدامی کشور و دستگاه‌های ذی‌ربط ظرف شش‌ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون، تمهیدات لازم را جهت ساماندهی «مراجع اختصاصی اداری» مبتنی بر رعایت اصول دادرسی منصفانه، تأمین حقوق مردم، رسیدگی شفاف، ثبت شکایات و ابلاغ آرا از طریق ایجاد سامانه جامع برخط، خود کاربر و رایگان با رعایت قانون مدیریت داده‌ها و اطلاعات ملی، عضویت یک کارشناس حقوقی از کارکنان دستگاه‌های اجرائی در تمامی مراجع اختصاصی اداری که به اختلافات و تخلفات رسیدگی می‌کنند به‌استثنای مراجعی که یک قاضی در آن عضویت دارد، انجام دهد.	
	در مهلت مقرر انجام شده است	ماده ۱۱۷- به‌منظور ساماندهی امور حقوقی دستگاه‌های اجرائی اقدامات زیر انجام می‌گیرد: ب- اختلافات میان دستگاه‌های اجرائی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری که ذیل قوه مجریه می‌باشند با رعایت اصل یکصد و سی و چهارم (۱۳۴) قانون اساسی حل و فصل می‌شود. چنانچه دستگاه‌های اجرائی به هر دلیلی از اجرای تصمیم خودداری کنند، سازمان مطابق تصمیم مذکور مبلغ مورد حکم را از اعتبارات بودجه سنواتی سال آینده دستگاه مربوط، کسر و به اعتبارات دستگاه اجرائی ذی‌نفع اضافه می‌کند.	
مطابق گزارش ناظر اجرایی، حکم مقرر در این بند، به‌طور کامل محقق شده است.	در مهلت مقرر انجام شده است	در مورد آن دسته از شرکت‌های دولتی یا مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت یا مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی یا بانک‌ها (که فاقد ردیف در بودجه سنواتی بوده و یا فاقد حساب‌های متمرکز هستند) اجرای تصمیم مذکور از محل حساب‌های متعلق به آنها، بر عهده خزانه‌داری کل کشور یا بانک مرکزی از محل اعتبارات بودجه سال بعد می‌باشد. درهرحال ارجاع اختلاف میان دستگاه‌های اجرائی به قوه قضائیه منوط به تأیید هیئت وزیران است. معاونت حقوقی ریاست‌جمهوری اجرای تصمیمات متخذه را پیگیری می‌کند. دعاوی کیفری از شمول مقررات این بند خارج است.	

متن حکم	وضعیت ارائه گزارش	درصد تحقق (در صورت انتخاب گزینه تاکنون انجام نشده است)	مشروح ارزیابی مرکز
ماده ۱۱۷- به منظور ساماندهی امور حقوقی دستگاه‌های اجرائی اقدامات زیر انجام می‌گیرد: پ- در مواردی که آرای مراجع قضائی در خصوص حقوق و اموال متعلق به دولت مشمول حکم مقرر در ماده (۴۷۷) قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۴/ ۱۲/ ۱۳۹۲ باشد، معاون حقوقی رئیس جمهور می‌تواند مراتب را به مراجع ذی‌ربط منعکس نماید.	در مهلت مقرر انجام شده است		مطابق گزارش ناظر اجرایی، حکم مقرر در این بند، به‌طور کامل محقق شده است.

۴. جمع‌بندی و ارائه پیشنهادات اصلاحی

مهم‌ترین نتایج قابل پیشنهاد در جهت ارتقای تحقق فصل تحول قضایی و حقوقی به شرح ذیل است:

۱. نظارت بر فصل بیست و چهارم قانون برنامه هفتم پیشرفت از اهمیت و دلالت‌های قابل توجهی برخوردار است. بر پایه گزارش ناظران اجرایی، ۶۴ درصد از اهداف تعیین‌شده در این فصل به‌طور کامل تحقق یافته و ۱۴ درصد دیگر نیز به میزان قابل ملاحظه‌ای پیشرفت داشته‌اند. این نتایج حاکی از آن است که قوه قضاییه و سایر نهادهای ذی‌ربط در مسیر تحقق تحول قضایی و حقوقی چه اقداماتی انجام داده‌اند. باین‌حال، دستیابی به تحول کامل در این حوزه، نیازمند تداوم نظارت دقیق، مسئولانه و نظام‌مند، همراه با پیش‌بینی و تأمین منابع مالی لازم برای اجرای کارآمد احکام و اهداف این فصل است.
۲. مهم‌ترین دلیل عدم تحقق اهداف کمی در سال اول (حدود ۴۶ درصد)، کمبود منابع مالی ارزیابی شده است؛ لذا در صورت اجرای مسئولانه و به موقع بند الف ماده ۳ قانون برنامه مبنی بر تصویب برنامه تأمین مالی رشد اقتصادی هدف در سال بعد توسط هیئت وزیران و لحاظ شدن آن در بودجه سالانه کل کشور و نیز برنامه‌های عملیاتی هر یک از دستگاه‌های اجرایی، می‌توان انتظار واقعی تحقق اهداف کمی را به صورت واقعی داشت. کما اینکه مبتنی بر بند ح ماده ۱۱۳ قانون برنامه هفتم پیشرفت، بودجه قوه قضاییه در سال‌های ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴ مورد توجه قرار گرفته است. قوه قضاییه بر اساس منابع در دسترس خود، می‌تواند اهداف کمی و احکامی که تحقق آنها اولویت دارد را تعیین و در قالب پیش نویس لایحه به دولت جهت طی مراحل قانونی تقدیم کند.
۳. اعلام مواردی به‌عنوان احکام غیرقابل اجرا توسط دولت و تلقی الزام‌آور نبودن چنین مواردی، فاقد وجهت حقوقی است. در صورت غیرقابل اجرا بودن برخی از احکام قانون برنامه، به جهت تغییر شرایط، دولت مکلف است لایحه اصلاح قانون برنامه را به مجلس تقدیم کند و صرفاً پس از اصلاح قانون برنامه، چنین احکامی، لازم‌الاجرا نخواهند بود.
۴. در گزارش ناظر اجرایی و مالی، باید اصلاحاتی که ایشان بر گزارش عملکرد دستگاه اجرایی اعمال می‌کنند مشخص باشد تا در صورت لزوم، تصمیم مقتضی اتخاذ شود.
۵. سلب مسئولیت ناظر از خود، علاوه بر مغایرت با نص تبصره ۲ بند الف ماده ۱۱۸ قانون برنامه، با هدف و فلسفه تعیین ناظران در تعارض است.

منابع و مأخذ

- [۱] برزگر خسروی و بامتی طوسی، بررسی لایحه برنامه هفتم توسعه (۴۴): تطابق یا عدم تطابق بخش قضایی با سیاست‌های کلی برنامه، ۱۹۱۱۲، vol. تهران: مرکز پژوهش‌های مجلس، ۱۴۰۲، p. ۱۱.

گزیده سیاستی

تحول قضایی و حقوقی موضوع فصل ۲۴ قانون برنامه هفتم، مستلزم نظارت مسئولانه و پیش بینی منابع مالی لازم است.

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

تهران، خیابان پاسداران، روبروی پارک نیاوران (ضلع جنوبی، پلاک ۸۰۲)

تلفن: ۷۵۱۸۳۰۰۰ صندوق پستی: ۱۵۸۷۵-۵۸۵۵ پست الکترونیک: mrc@majles.ir

وبسایت: rc.majles.ir